

VERKIEZINGSPROGRAMMA 2014 – 2018

GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN 19 MAART 2014

CDA- BERGEN, LB

Leefbaarheid maak je samen!

VOORWOORD

Met genoegen presenteer ik u hierbij het programma van het CDA Bergen voor de Gemeenteraadsverkiezingen van 2014. Het is onder meer gebaseerd op talrijke gesprekken die wij gevoerd hebben met de diverse groepen en geledingen uit onze Bergense gemeenschap; verenigingen, ondernemers, scholen, hulpverleners. Die inbreng heeft ons bijzonder geholpen, te meer omdat het CDA als Christen-Democratische volkspartij in de samenleving wil staan, van en voor de mensen.

Voor het CDA is iedere mens waardevol en uniek. Bovendien ziet het CDA de mens als iemand die typisch in gemeenschappen leeft: gezin, school, familie, vereniging, buurt. Dat is niet alleen omdat mensen ergens “bij” willen horen, maar ook omdat zij juist in die gemeenschappen tot hun recht komen. Trekken wij ons terug op ons zelf, dan voelen we ons onveiliger op straat, missen we het onderlinge respect en kunnen ouderen bijv. gemakkelijk vereenzamen. Daarom staat voor het CDA de gemeenschap—waarin iedereen zich in vrijheid kan ontplooiën—centraal. Het CDA erkent de kracht en het belang van de Samenleving. De betrokkenheid van mensen bij die gemeenschappen is eveneens het ware draagvlak van de gemeente. De kern van onze boodschap is dat de leefbaarheid van onze gemeenschappen wordt bepaald door de inzet van iedereen die daar deel van uit maakt; leefbaarheid maak je samen!

Binnen de Nederlandse politiek—zowel op landelijk en op gemeentelijk niveau—heeft het CDA een geheel eigen plaats: *sociaal* op sociaal-economisch gebied, *degelijk* als het gaat om geld of om ondernemen, *vasthoudend en appellerend* op het terrein van waarden en normen. Het CDA heeft oog voor de menselijke maat, die niet ondergeschikt mag zijn aan “de overheid” of “de markt”.

De Gemeente is de overheid die het dichtst bij de mensen staat. Toch zien we dat het Kabinet Rutte II niets “heeft” met gemeenten: het liefst verplicht Rutte II de gemeenten te fuseren. Daarbij wordt gedacht aan 100.000 tot 200.000 inwoners. Het CDA wil dat niet omdat daarmee de overheid zich nog meer zou vervreemden van de burgers en omdat de burgers dan verder uit het oog dreigen te geraken. Vandaar dat het belangrijk is dat wij in een relatief kleine gemeente als Bergen onze zaken goed en doordacht hebben geregeld.

Het CDA wil een degelijke en betrouwbare politieke beweging zijn. Vernieuwingen die wij nastreven in onze gemeente zijn altijd verankerd in vaste waarden. Wij hebben een duidelijke toekomstvisie waarbij wij zaken voor de lokale samenleving voor elkaar willen krijgen. Of het nu gaat over “ondernemen met de natuur” of “sociale cohesie”

Dit programma is nadrukkelijk geen vaag verhaal, maar heel concreet. Daarbij ligt het accent op wat voor de inwoners van Bergen belangrijk is. Dáárom hebben wij met de diverse groepen in onze gemeente gesproken en dagen we iedereen uit verder met ons mee te denken (www.cda-bergen.nl). Dit is des te belangrijker in deze periode waarin de aangekondigde bezuinigingen hun beslag krijgen.

“Besturen met draagvlak en in goed overleg met inwoners” is meer dan ooit tevoren de sleutel tot de toekomst van Bergen. Samenwerking met de lokale gemeenschap vinden wij belangrijk, maar dat betekent immers ook ruimte geven aan die lokale gemeenschap! Daarom:

Leefbaarheid maak je samen!

Bergen december 2013

John Cornelissen
Voorzitter, CDA Bergen, Lb

HET CDA

Wat is het CDA?

Het CDA geeft politiek vorm aan de brede sociale beweging van de christen-democratie, die gebaseerd is op een lange traditie van christelijk denken. Het CDA staat als volkspartij middenin de samenleving en is gewend bij te dragen aan het oplossen van grote en complexe problemen. Het christen-democratische gedachtegoed van het CDA zorgt voor een beleid dat verder kijkt dan de waan van de dag en ook op langere termijn effectief is. Om onze moderne samenleving vooruit te helpen en uitdagingen het hoofd te bieden, volgt het CDA een consistente, solide en stabiele koers, gebaseerd op een visie.

Wat zijn de kernwaarden van het CDA?

In de dagelijkse politieke praktijk laat het CDA zich leiden door vier kernwaarden: (a) gespreide verantwoordelijkheid, (b) solidariteit, (c) rentmeesterschap, en (d) gerechtigheid. Het begrip *gespreide verantwoordelijkheid* heeft betrekking op de verhouding tussen de burger en de overheid. De overheid moet de burgers de ruimte geven om zich alleen of in grotere verbanden (gemeenschappen) naar hun bedoeling te ontplooiën (werk, gezin, verenigingen, bedrijf, etc.). Dat betekent o.m. dat de burgers ook hun eigen verantwoordelijkheid moeten nemen en omgekeerd dat de overheid verantwoordelijkheden heeft en indien nodig moet faciliteren. Gedeelde verantwoordelijkheid voor zorg en welzijn voor ouderen is daarvan een goed voorbeeld. Onder *solidariteit* wordt verstaan dat burgers en maatschappelijke organisaties materieel en immaterieel naar elkaar omzien en met elkaars belangen rekening houden. De crisis van 2008 leert dat er weinig (financiële) zekerheden zijn. Daarom geldt: wie vandaag solidair is, kan morgen degene zijn die aanspraak moet maken op de solidariteit van anderen. *Rentmeesterschap* betekent dat burgers en overheid zorgvuldig met de omgeving om moeten gaan. Dat geldt niet alleen natuur en milieu, maar ook verworvenheden zoals cultuur en maatschappelijke verschijnselen (bijv. financiën; wegennet, onderwijs, etc.). In het kader van de gemeente als overheidsorgaan zorgt *gerechtigheid* er tenslotte voor dat een rechtvaardig beleid het algemeen belang dient, voorwaarden scheppend is en de sociaal en economisch kwetsbaren beschermt. Hierdoor komt iedereen tot zijn recht.

Hoe verhoudt het CDA zich t.o.v. andere partijen?

Het CDA stelt de mens als uniek wezen centraal en evenals het belang van de gemeenschappen waarin hij leeft. Hiermee positioneert het CDA zich tussen de VVD en de PvdA. De Liberalen menen immers dat de samenleving sterker wordt door “de Markt” ruim baan te geven. In het leven gaat het echter om meer dan geld en economie. De Sociaal-democraten daarentegen hebben alle vertrouwen in “de Overheid”, waarbij het eigen initiatief van de mensen ondermijnd wordt en velen uiteindelijk teleurgesteld worden. Het leven is immers niet “maakbaar”.

Noch de “Markt”, noch de “Overheid” zijn zaligmakend. De begrippen zijn sleets geworden want zij leveren geen oplossingen voor de uitdagingen van de tijd waarin we leven en die ons allen raken. Het is in de mensen zelf dat we die oplossingen wel zullen vinden: de kracht van de Samenleving dus.

Deel I

Gemeentelijke en landelijke ontwikkelingen

De gemeentelijke situatie wordt bepaald door een aantal interne en externe ontwikkelingen. We onderscheiden daarbij: de financieel-economische situatie, decentralisatie, samenwerking, vergrijzing, inwoners meer aan zet, en nieuwe initiatieven voor een solide toekomst.

A. *Financieel-economische situatie.*

De financieel-economische situatie, die grotendeels wordt bepaald door “Den Haag”, ziet er voorlopig niet echt rooskleurig uit. Het VVD-PvdA kabinet zal stevige bezuinigingen blijven doorschuiven naar de gemeenten, wat betekent dat de gemeenten minder geld zullen krijgen. Op dit moment vinden belangrijke bezuinigingen in Bergen reeds hun beslag. De Raad heeft daartoe in de afgelopen zittingsperiode pijnlijke en moeilijke besluiten moeten nemen. Om de financiële situatie het hoofd te bieden, voert de Raad nu een zgn. “kerntakendiscussie”: welke taken wil de gemeente uitvoeren naast de zgn. wettelijke taken?

Bij bezuinigingen kiest het CDA ervoor (a) de burgers en verenigingen zoveel mogelijk te ontzien; (b) de kwetsbaren te beschermen; en (c) het “stapelen” van bezuinigingen te voorkomen.

B. *Decentralisatie*

De bezuinigingen hebben in feite twee vormen: enerzijds krijgen de gemeenten minder geld (Zie boven punt A). Anderzijds krijgen gemeenten meer taken, maar krijgen zij daar navent niet de financiële middelen voor. De gemeenten krijgen een beperkt budget omdat de regering denkt dat deze taken goedkoper uitgevoerd kunnen worden dankzij decentralisatie.

Vanaf 2014/2015 zullen de volgende taken niet langer door de landelijke of provinciale overheid worden uitgevoerd, maar door gemeenten: (a) jeugdzorg, (b) werk en inkomen, en (c) zorg aan langdurig zieken en ouderen.

Het CDA bepleit samenwerking tussen gemeenten voor bepaalde taken, waarbij de zelfstandigheid van Bergen, gelijkwaardigheid, en de zeggenschap van de Raad geborgd worden.

C. *Intergemeentelijke samenwerking*

Om bovenstaande gedecentraliseerde taken adequaat uit te voeren, gaat Bergen op bepaalde gebieden samenwerken met andere gemeenten. Zo is men thans bezig afspraken te maken met Venlo en andere gemeenten om een goede aanpak van “Werk en Inkomen” te realiseren. Daarnaast heeft Bergen ook een regionale verantwoordelijkheid in de uitvoering van de *Regiovisie*, dat nadere invulling geeft aan de onze landelijke regio, de “Kop van Noord Limburg”, gelegen tussen de verstedelijkte gebieden rond Venlo en Nijmegen. Tenslotte werkt de gemeente ook op een beperkt aantal andere gebieden samen, bijv. het gebied van de belastinginning; dat levert jaarlijks een belangrijke besparing in de gemeentelijke uitgaven op.

Het CDA stelt dat samenwerking geen doel op zich is, maar een middel. Het belang van Bergen en zijn inwoners staan daarbij centraal (zie ook Punt B).

D. *Vergrijzing*

Een vierde ontwikkeling ligt op dit moment iets verder in de toekomst, maar nu al moeten we maatregelen nemen om ook die uitdaging goed aan te kunnen. Wij zullen in onze gemeente rekening moeten houden met een bevolkingsdaling: het aantal inwoners zal afnemen, het aantal ouderen zal relatief toenemen. Dat zal consequenties hebben voor de beroepsbevolking, voorzieningen en bouw. Een voordeel is dat hier sprake is van een geleidelijk proces, dat we

aan zien komen. Daarom kunnen we op deze ontwikkeling anticiperen. Het CDA zet daarbij in op leefbaarheid en de kracht van de samenleving.

E. Inwoners meer aan zet

De trend in Nederland is om steeds meer aan de burgers zelf over te laten. Sommige politieke partijen doen dat om te bezuinigen of identificeren de burgers met “de markt”.

Voor het CDA gaat het niet om weer een bezuinigingsmaatregel, maar om de overtuiging dat meer ruimte gegeven moet worden aan de “samenleving”, de verbanden waarin inwoners leven (scholen, verenigingen, ...). Niet de overheid, noch de markt, maar de mens en die georganiseerde verbanden bieden immers een enorm potentieel om leefbaarheid in Bergen te borgen.

Gemeente zal verder afstand nemen en de verantwoordelijkheid daar leggen waar kennis en kunde aanwezig zijn. Voor de gemeente betekent dit een meer coördinerende rol. Maar bovenal is cruciaal—aldus het CDA—dat de inwoners en hun verbanden serieus genomen worden in de samenwerking met de gemeente en ruimhartig worden gefaciliteerd.

F. Investeren in de toekomst: ondernemen met de natuur met oog voor het sociale domein

In moeilijke tijden is het heel verleidelijk om je alleen te concentreren op de problemen van nu. Verstandiger is het om verder te kijken en de blik te richten op het Bergen van na de crisis: waar willen we met Bergen staan in bijvoorbeeld 2030? De Raad heeft besloten om wat betreft de lange termijn ontwikkeling zich te richten op (1) “ondernemen met de natuur”, met (2) “aandacht voor sociale cohesie”. Dat betekent dat Bergen een keuze maakt voor een accent op landbouw, toerisme en recreatie en daarbij bouwt aan sterke gemeenschappen die—in eigen regie—verantwoordelijkheid nemen voor eigen ontwikkeling. Daarbij geldt voor het CDA dat de kwetsbaren gedegen ondersteuning blijven krijgen.

Deel II

Respectvolle samenleving & sterke gemeente

Respectvol met elkaar omgaan

“Respect” —een van de kernthema’s van het CDA—houdt o.m. in dat we de ander de ruimte laten en rekening houden met diens belangen. En dat we ons daarvoor willen inzetten.

Het gaat bijvoorbeeld om respectvol omgaan met elkaar: politiek en kiezers, inwoners onderling, burgers en hulpverleners, maar zeker ook de gemeente t.o.v. de inwoners en omgekeerd. Daarnaast raakt respect andere thema’s, zoals het bevorderen van een goede sociale structuur in dorpen en wijken, de integratie van nieuwe inwoners, de aanpak van criminaliteit en overlast. In dat kader is het van belang dat bij bepaalde evenementen goed overleg vooraf plaats vindt.

Respect raakt ook het burgerschap. Bijvoorbeeld wanneer burgers deelnemen aan bepaalde taken binnen onze gemeente, zoals bijv. zorg- en onderhoudstaak. Die samenwerking tussen gemeente en inwoners kan de bestuurlijke en maatschappelijke dynamiek versterken. Het besturen van een gemeente is dan geen kwestie meer van “beheren”, maar juist van zoeken naar nieuwe manieren om samen met de maatschappelijke partners en de inwoners te werken aan onze toekomst. Nu de overheid steeds meer een beroep doet op de burgers, heeft de gemeente daarin een coördinerende taak. Gezien de toenemende samenwerking met de inwoners is het cruciaal dat de inwoners en hun gemeenschappen daarin uiterst serieus worden genomen.

Respect moet worden gedragen in de samenleving. Een gemeentebestuur dat respect als leidraad heeft, versterkt de lokale samenleving en bouwt aan een krachtige gemeente.

Sterke gemeente

Respect voor de lokale autonomie is voor het CDA een uiterst belangrijk uitgangspunt. Het CDA heeft indertijd goed geluisterd naar de inwoners en gekozen voor een zelfstandig Bergen–dicht bij burgers en ondernemers—omdat wij vinden dat onze gemeente sterk genoeg is om haar eigen beleidsagenda te bepalen, maar ook om de huidige en toekomstige wettelijke taken goed te vervullen.

Bij een sterke gemeente staat de dienstverlening centraal. De gemeente is immers de overheid die het dichtst bij de burgers staat en waar veel maatschappelijk vraagstukken zich afspelen: in de kernen, buurten en straten. Ook is lokaal maatwerk nodig en daarvoor is nauwe samenwerking met de burgers onontbeerlijk.

Tenslotte moet de gemeente door burgers en bedrijven als betrouwbaar ervaren worden. De gemeente moet gewoon doen wat zij zegt, binnen heldere beleidskaders en binnen gestelde termijnen. Geen loze beloftes maar heldere meetbare doelstellingen en processen.

Intergemeentelijke samenwerking

Een sterke gemeente is echter niet per definitie een gemeente die alle problemen alléén oplost. Het is juist een teken van kracht om in de juiste verbanden binnen de regio samen te werken en elkaar te versterken. Daarbij wordt voor het CDA uitdrukkelijk ook gekeken naar de overkant van de Maas om invulling te geven aan zowel een Noord-Zuid als een Oost-West oriëntatie. Het CDA bepleit tevens dat we samenwerking zoeken daar waar die nodig of nuttig is. De gezamenlijke inning van belastinggelden (BsGW) is daarvan een uitstekend voorbeeld: die samenwerking levert onze gemeente jaarlijks een aanzienlijke besparing op. Voor de nieuwe gedecentraliseerde taken wordt nu gewerkt aan samenwerkingsverbanden zoals met

Venlo en andere gemeenten: in die verbanden worden kennis, kunde en vaardigheden gecombineerd en wordt onze Bergense organisatie als geheel minder kwetsbaar.

Het CDA is dan ook voorstander van intergemeentelijke samenwerking op bepaalde gebieden met de juiste partners, op basis van gelijkwaardigheid. Arbeidsmarktfragen bijv. overschrijden immers gemakkelijk de gemeentegrenzen en daarom is samenwerking met andere gemeenten in het belang van onze inwoners: hun kansen op een baan worden zo groter. Ook kan bij Jeugdzorg bijv. een bepaalde expertise nodig zijn die gemeenten gezamenlijk kunnen bieden.

Het is evenwel cruciaal dat de Raad bij het afsluiten van samenwerkingscontracten grip houdt op wat daarin wordt afgesproken en hoe dat getoetst kan worden. Daar ligt een belangrijke taak voor de Raad, maar ook voor het College, dat vaak de dirigent is van samenwerkingsinitiatieven. Zou de Raad de grip verliezen, dan wordt er over inwoners van Bergen zonder hen besluiten genomen. Dat wil het CDA niet.

Tenslotte: de dienstverlening moet dicht bij huis blijven en de eigen gemeente moet duidelijk herkenbaar blijven als aanspreekpunt, ook juridisch.

Bergen in de internationale wereld: Euregio's

Bergen neemt in toenemende mate deel aan de Euregio, een vorm van samenwerking tussen een aantal Nederlandse en Duitse gemeenten in de grensstreek. De samenwerking vindt op dit moment met name plaats op het gebied van economie, cultuur en scholing. De gemeente informeert de inwoners over wat er in het overleg besproken en besloten wordt en attendeert de inwoners op projecten en initiatieven. Wij constateren dat ondernemers, leerlingen, inwoners in het algemeen in toenemende mate deelnemen aan dergelijke projecten. Het CDA bepleit een verdere uitbouw van dergelijke initiatieven.

SPEERPUNTEN

1. In alle vormen van samenwerking tussen gemeente en inwoners moeten de inwoners uiterst serieus genomen worden en met respect behandeld;
2. De Raad moet grip houden op intergemeentelijke samenwerking, o.m. door goede en heldere samenwerkingsovereenkomsten, toezicht, en controle;
3. Gemeente moet heldere doelen formuleren voor samenwerking;
4. Samenwerking mag nooit ten koste gaan van democratie;
5. Gemeente evalueert regelmatig of de openingstijden van het gemeentehuis beantwoorden aan de behoefte en past die aan indien nodig;
6. De burger behoudt de keuze hoe hij/zij met de gemeente wenst te communiceren (telefoon, balie, internet, ...);
7. Dienstverlening blijft dicht bij huis;
8. Digitalisering speelt een belangrijke rol in “de dienstverlening dicht bij huis”, zonder dat daardoor groepen worden uitgesloten;
9. Gemeente blijft aanspreekpunt voor dienstverlening;
10. Jumelage met Polen (Miłosław) heroriënteren en evalueren.
11. Internationale samenwerking in de vorm van Euregio's bijv. verder uitbouwen en deelname van inwoners, bedrijven en leerlingen stimuleren.

Deel III

Uitwerking per beleidsterrein

1 VEILIGHEID EN LEEFBAARHEID

1.1 Gemeentelijk veiligheidsbeleid

Volgens het CDA moet de gemeente overlast en geweld bestrijden en tegengaan met een snelle en directe aanpak. Of het nu gaat om geluidsoverlast, inbraken, of huiselijk geweld. De gemeente moet zich daarbij ook richten op de burgerdeelname: het gevoel van sociale samenhang draagt immers bij aan het gevoel van veiligheid. Ook zal de gemeente in overleg met inwoners per kern prioriteiten rond veiligheid vaststellen. Hiermee wordt gericht gewerkt aan het veiligheidsgevoel en wordt de leefbaarheid bevorderd.

Het CDA tolereert geen enkele vorm van geweld in Bergen. Geweld mag nooit “normaal” worden, noch op straat, noch op het sportveld, noch in huiselijke kring. Samenwerking tussen alle betrokken partijen om geweld aan te pakken en te voorkomen is van groot belang. Te meer omdat geweld vaak gekoppeld is aan een gecompliceerde probleemsituatie. Het gebruik van moderne technieken zoals SMS Alert bevordert de signalering van (geweld)delicten. Huiselijk geweld in diverse vormen—tegen vrouwen, kinderen, ouderen—blijft een veel voorkomend en vaak “stil” probleem dat bij de slachtoffers grote onveiligheid en onzekerheid veroorzaakt. Daarom blijft het CDA ervoor pleiten de bekendheid van het meld-, advies- en informatiepunt verder uit te bouwen zodat m.n. slachtoffers gemakkelijk en discreet hun weg kunnen vinden.

Ook **overlast** mag niet “normaal” of “vanzelfsprekend” gevonden worden. Onze gemeente kent diverse kleurrijke tradities die horen bij bepaalde feestdagen of evenementen. Wanneer dit gepaard gaat met bijv. hinderlijke geluidsoverlast voor mens en dier kan overleg tussen bijv. betrokkenen en dorpsraad met oog voor elkaars belangen tot goede afspraken leiden.

SPEERPUNTEN
<ol style="list-style-type: none">
1. Actief betrekken van burgers bij veiligheidsbeleid.
2. <i>Zero-tolerance</i> ten aanzien van overlast, zowel in beleid als handhaving. Daarbij gaat het CDA ervan uit dat inwoners ook elkaar hierop aanspreken;
3. Gemeente treedt in overleg met inwoners om per kern prioriteiten rond veiligheid vast te stellen.

1.2 Jeugd en veiligheid

Meestal gaan jongeren in de dorpen in goede onderlinge harmonie met elkaar en de omwonenden om. Daarbij helpen overleg en wederzijds begrip.

Het CDA vindt evenwel dat wanneer jongeren regelmatig voor overlast zorgen, zij niet alleen door gemeente, politie en toezichthouders gevolgd moeten worden. Zij moeten ook strenger worden aangepakt en op hun verantwoordelijkheden worden gewezen.

Sleutelwoorden in dezen zijn: “grenzen stellen” en “duidelijk optreden”: bij ontsporing moet er op een eenduidige manier en resultaat gericht gecorrigeerd worden. Het CDA staat voor

een “lik-op-stuk beleid” en wil dat de “vervuiler betaalt”. Het gaat hierbij immers niet alleen over overlast en gevoelens van onveiligheid: het gaat om onze jeugd, onze toekomst. Wat het CDA betreft wordt er daarom indien nodig gewerkt vanuit programma's die betrekking hebben op overlast (alcohol/drugs) en worden de gerelateerde circuits hard(er) aangepakt.

SPEERPUNTEN
<ol style="list-style-type: none">
1. Optreden tegen overlast volgens het “lik-op-stuk beleid” en het principe van “de vervuiler betaalt”;
2. Bij ontsparing van jeugd resultaatgericht en duidelijk reageren, evt. met bepaalde probleemgerichte programma's.

1.3 Preventie

Preventie is minstens zo belangrijk als bestrijden en bestraffen. Het CDA vindt dat preventie verbeterd kan worden door bij aanleg/onderhoud van wijken aandacht te blijven besteden aan veiligheid (bijv. d.m.v. goede verlichting)

Daarnaast is goede voorlichting—samen met de burgers—over preventie erg belangrijk. Voor het CDA biedt ook buurtpreventie mogelijkheden: buurten helpen om hun eigen veiligheid te organiseren.

SPEERPUNTEN
<ol style="list-style-type: none">
1. Bij onderhoud en nieuwbouw van wijken blijvend aandacht voor veiligheid (verlichting);
2. Voorlichting en samenwerking met burgers;
3. Burgers betrekken bij preventie en bestrijden van overlast en geweld (zie ook 1.1);

1.4 Leefbaarheid

Op het platteland en dus ook in Bergen krijgen we steeds meer te maken met vergrijzing: de gemiddelde leeftijd stijgt, het aantal mensen dat zorg behoeft zal toenemen en het aantal werkenden zal afnemen.

Gezien die ontwikkeling wil het CDA inzetten op leefbaarheid, in alle kernen: het moet prettig blijven om in Bergen te wonen, waar de voordelen van het platteland (rust, saamhorigheid, ...) gecombineerd worden met voldoende voorzieningen. Nu Bergen in haar nieuwe beleid naast “Ontwikkelen met de Natuur” ook gekozen heeft voor “Sociale Cohesie”, ziet het CDA op het gebied van leefbaarheid mogelijkheden. De bevordering van leefbaarheid en de ontwikkeling van sterke gemeenschappen—die daarbinnen cruciaal zijn—vragen immers om een goed overdacht programma en daarbij hoort ook een investering van de overheid. Te meer omdat in de Begroting middelen en arbeidskrachten zijn gereserveerd t.b.v. “Sociale Cohesie”.

In de praktijk bepleit het CDA dan ook het bewaken van die voorzieningen, het afstemmen van beleidsterreinen, zoals bouw en zorg, en woningbouw op maat (bijv. voor

mantelzorg), en het behoud van sport en onderwijs. In dat alles spelen verenigingen een cruciale rol.

Voor een uitgebalanceerde bevolkingsopbouw is het van belang dat ouderen kunnen blijven wonen in hun vertrouwde omgeving, dus ook in de kernen. Daar moeten dan zorgtaken op afgestemd worden (zie ook secties 2 t/m 6). Bovendien doet de overheid steeds vaker een beroep op de inzet van de inwoners voor het uitvoeren van bepaalde taken (bijv. eenvoudige zorgtaken). Daartoe moet de gemeente—zo vindt het CDA—zorgen voor een goede coördinatie van maatschappelijke partners, vrijwilligers, en overheid.

Dorpsraden vormen een belangrijke schakel in het contact en overleg tussen gemeente en kernen. Op democratische gronden pleit het CDA voor verkiezingen van de dorpsraden.

SPEERPUNTEN

1. “Leefbaarheid” als criterium bij besluitvorming;
2. Behoud van een goed voorzieningenniveau;
3. Opzet en organisatie gemeenschapshuizen Afferden en Wellerlooi moeten worden opgepakt (samenwerking gemeente, inwoners, private partij);
4. Coördinatie van spelers in het maatschappelijke veld van zorgverleners, professionele hulpverleners en vrijwilligers (bijv. Zonnebloem Thuishulp, ...). De gemeente moet hierin faciliteren;
5. Behoud van aanspreekpunt in het gemeentehuis voor maatschappelijke hulpverlening;
6. Afstemmen van bouw en zorg om voorzieningen te bewaken en waar nodig aan te passen aan vereisten nieuwe tijd;
7. Kwalitatieve woningbouw op maat;
8. Verkiezingen van dorpsraden;
9. Voorzieningen moeten goed bereikbaar zijn;
10. Gemeenschappen versterken d.m.v. programma. Dorpontwikkelingsplannen kunnen daarin een rol spelen;
11. Leefbaarheid is onderdeel van het focuspunt “Sociale Cohesie”.

2. GENERATIEBELEID: GEZINNEN, JONGEREN, OUDEREN

2.1 Generatiebeleid

Het CDA staat een samenleving voor ogen waarin de generaties niet gescheiden van elkaar leven, maar elkaar ontmoeten en respectvol met elkaar omgaan. Zo hebben jongeren en ouderen elkaar veel te bieden.

(Onderwijs-)programma's of evenementen die gericht zijn op binding en ontmoeting tussen generaties verdienen ondersteuning door de gemeente. Ook is het CDA een voorstander van maatschappelijke stages en lichte vormen van mantelzorg (bijv. boodschappen), die de betrokkenheid van jongeren stimuleren. Om ook in de kernen een evenwichtige bevolkingsopbouw te garanderen bepleit het CDA om bij bouw en renovatie oog te hebben voor meer-generatie woningen: daarin kunnen de diverse generaties elkaar immers ondersteunen. Ook het combineren van bouw en zorg zal eraan bijdragen dat ouderen in de kernen blijven wonen. Door nauwlettend het voorzieningenniveau te garanderen wil het CDA bewerkstelligen dat Bergen—ook de kernen—aanrekkelijk blijft voor jonge gezinnen. Tenslotte moet er in de kernen oog zijn voor het gevaar van vereenzaming onder ouderen.

SPEERPUNTEN

1. Systematisch alle generaties betrekken bij activiteiten in gemeente, kern, of wijk;
2. Oog hebben voor vereenzaming onder ouderen, met name in de kernen;
3. Maatschappelijke stages voor jongeren creëren;
4. Een lichte vorm van mantelzorg stimuleren onder jongeren;
5. Inzetten op een evenwichtige bevolkingsopbouw in de kernen door het voorzieningenniveau in de gaten te houden.

2.2 Gezinnen

Het CDA hecht aan familielevens. Binnen gezinnen en families leren kinderen om te gaan met regels, verantwoordelijkheid en sociale verbanden.

Voor het CDA is de opvoeding primair een verantwoordelijkheid van de ouders. In verreweg de meeste gevallen lukt de opvoeding wonderwel en ervaren kinderen in hun jeugd warmte en geborgenheid.

Helaas zijn er ook voorbeelden waarin ouders er niet in slagen te beantwoorden aan de steeds hogere eisen en verwachtingen van onze moderne tijd. Aangezien het gaat om een maatschappelijk probleem—de jeugd is immers onze toekomst—vindt het CDA dat de gemeente de taak heeft ouders/opvoeders te ondersteunen en te stimuleren bij de opvoedende taken, die primair bij hen liggen. Wezenlijk voor een goed beleid is dat de gemeente de probleemgezinnen kent en weet van wie zij welke ondersteuning krijgen.

Een belangrijke speler in de opvoedingsondersteuning is het “Centrum voor Jeugd en Gezin” (CJG). Dankzij het CJG kunnen we ook pro-actief handelen om beschadiging of ontsporing te voorkomen. Indien de omstandigheden daarom vragen, moet er door de gemeente en hulpinstellingen “achter de voordeur” worden ingegrepen. De gemeente voert daarmee regie op de hele keten van jeugd- en gezinsbeleid. Immers alle betrokken instanties vormen een netwerk achter het Centrum voor Jeugd en Gezin. Het CDA is van mening dat het CJG moet doorontwikkelen naar een fysieke netwerkstructuur, met één laagdrempelig loket voor alle vragen. Een fysieke bundeling van maatschappelijke en pedagogische expertise, en

jeugdzorg zou dat ten goede komen. De locatie binnen de Brede School of het Kindcentrum kan een belangrijke bijdrage zijn aan laagdrempeligheid. De provinciegrenzen mogen geen belemmering vormen voor de werkzaamheden van het CJG.

Tenslotte bepleit het CDA een speciale aandacht voor jongeren die al vroeg kinderen hebben of één-ouder gezinnen; aan hun problematiek kan niet voorbij gegaan worden.

SPEERPUNTEN

1. Fysieke bundeling van jeugd-gerichte expertise;
2. Behoud van één loket voor alle vragen op het gebied van jeugd en begeleiding;
3. Grotere rol voor het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) in sociale wijkteams;
4. CJG betrekken bij regievoering over het thema jeugdzorg;
5. Locatie van CJG in Integraal Kindcentrum of Brede School i.v.m. laagdrempeligheid;
6. Zorgen voor goed beeld van gezinnen die diverse vormen van ondersteuning ontvangen;
7. Provinciegrenzen mogen geen belemmering zijn voor hulpverlening.

2.3 Jongeren

Het CDA wil de jeugd nadrukkelijk betrekken in het verenigingsleven en de ontwikkeling van de gemeente. Daarom pleit het CDA ervoor om jongeren—als ervaringsdeskundigen—te betrekken bij onderwerpen die hen direct aangaan. Vanuit die contacten wil het CDA uiteindelijk komen tot jongerenraden met wie afspraken gemaakt kunnen worden over te voeren beleid of te realiseren voorzieningen.

Het CDA vindt dat jongeren in de openbare ruimte en de lokale samenleving recht op hun eigen plek moeten behouden. Of het nu gaat om trapveldjes en speeltuintjes, of een eigen ruimte, bijvoorbeeld in de multifunctionele centra.

(Sport)verenigingen in de kernen spelen een belangrijke rol in de opvoeding en ontwikkeling van jongeren. Daarom is het CDA een voorstander van het afsluiten van maatschappelijke overeenkomsten in het kader van het subsidiebeleid.

Ook bepleit het CDA repressieve en preventieve maatregelen daar waar groeps cultuur of huiselijke omgeving aanleiding geeft tot overlast, criminaliteit of ongezonde leefstijl. We moeten ontsporing voorkomen.

In de huidige crisis heeft de aanpak van jongerenwerkloosheid een hoge prioriteit. De gemeente kan hierin helpen door in te zetten op bedrijfsstages in de gemeente, speciale aandacht bij werkloosheidstrajecten (sollicitatiecursussen, etc.) (Zie verder Sectie Economie).

Nu jongeren voor het middelbaar onderwijs naar andere gemeenten gaan, is het belangrijk hen toch aan Bergen te binden: deelname aan sport-, cultuur- en carnavalsverenigingen, scouting, natuurstages kunnen hierbij helpen. De gemeente moet dat laten meewegen in het verenigings- en subsidiebeleid.

SPEERPUNTEN

1. Afsluiten van maatschappelijke contracten met sportverenigingen in het kader van opvoeding jeugd/jongeren;
2. Jongeren als “ervaringsdeskundigen” betrekken bij onderwerpen die de jeugd direct aangaan;
3. Het realiseren/behouden van jeugdaccommodaties teneinde overlast van jeugd te voorkomen of te verminderen;
4. Jeugdlintje invoeren: jaarlijks krijgen jongeren “een lintje” voor bijzondere inspanning t.b.v. de gemeenschap;

2.3 Senioren

Het CDA heeft het initiatief tot het Ouderenbeleid in Bergen omarmd: met de samenwerking tussen gemeente en ouderenbonden wordt de verantwoordelijkheid voor zorg en welzijn onder ouderen gedeeld en systematisch aangepakt. De “startnotie” die recentelijk door de Raad is aangenomen, behoeft nadere uitwerking; inbreng van de ouderenbonden als ervaringsdeskundigen is daarbij essentieel.

Dankzij de gestegen welvaart en de toegenomen kwaliteit van de gezondheidszorg leeft de mens langer. Ook in onze gemeente verschuift de demografische opbouw naar een hogere leeftijd. De “oudere” van nu is vitaal, mobiel en actief. Hoewel zij een diversiteit aan woonvormen vertonen (één/meer-persoonshuishouden, etc.), delen zij de wens zelfstandig te blijven wonen.

Het CDA benadrukt het belang van actieve, betrokken en zelfstandige senioren, zowel voor de senioren zelf als voor de samenleving. Daarbij kan en moet de gemeente voorwaarden scheppen en gebruik maken van de talrijke initiatieven en ideeën van de direct betrokkenen. Een levensloopbestendige woon- en leefomgeving bevordert zelfstandig wonen en zelfredzaamheid. Dat is mogelijk wanneer de gemeente zich op vier gebieden oriënteert: wonen, voorzieningen, deelname van inwoners, en informatievoorziening. Wonen: denk aan levensloopbestendige woningen of aanleunwoningen bij woon-zorgcentra, generatie-combinatie woningen, etc., veilig en met internetaansluiting. Voorzieningen: adequate voorzieningen moeten gemakkelijk bereikbaar zijn. Deelname inwoners: het is in het belang van de gemeenschap dat men een goed overzicht heeft van de beschikbaarheid en vakkundigheid van de ouderen, Ouderenbonden, zoals de KBOs (Katholieke Bond voor Ouderen), spelen in dezen een cruciale rol (sociaal ondersteuningsnetwerk, cursussen, voorlichting). Ouderenbonden kunnen ook een belangrijke rol spelen in de informatievoorziening, die beide kanten op gaat: zowel richting gemeente (“signalen”) als richting ouderen.

Gezien de fundamentele en professionele rol van de ouderenbonden in het ouderenbeleid van de gemeente, bepleit het CDA financiële ondersteuning van hun maatschappelijk relevante activiteiten die passen binnen het nieuwe beleid van de gemeente.

Het CDA vindt dat ook voor ouderen moet worden gewerkt vanuit het gemeentelijk WMO-loket, maar wel op een manier die de ouderen daadwerkelijk bereikt. Er moet aandacht zijn voor vereenzaming en verwaarlozing bij ouderen, zeker in de kernen.

De bijzondere bijstandsregeling heeft speciale aandacht voor ouderen gezien het maatschappelijke belang van actieve deelname en levensstijl.

Het CDA vindt dat ouderen meer in de gelegenheid gesteld moeten worden om aan sport en beweging te doen, bijv. door succesvolle projecten die “bewegen” bevorderen.

Ook wil het CDA dat de mogelijkheden van een (deels) particulier “Diensten Centrum” in bepaalde kernen bestudeerd worden, waar uiteenlopende diensten aan ouderen aangeboden kunnen worden (vervoer winkel- of artsenbezoek, boeken ophalen bibliotheek, wegbrengen postpakket, etc.).

Bij nieuwe/hernieuwde projecten moet er rekening gehouden worden met de mobiliteit van ouderen, bijv. bij vernieuwing van contracten met ondernemingen van openbaar vervoer, aanleg van grote projecten (openbare toiletten), etc.

Voor deze en soortgelijke projecten geldt voor het CDA dat in een vroeg stadium reeds van het advies en de deskundigheid van de ouderen zelf—als ervaringsdeskundigen—gebruik gemaakt moet worden.

SPEERPUNTEN

1. Startnotitie “Ouderenbeleid” (april 2013) heeft nadere uitwerking; bijdrage van ouderenbonden daaraan is essentieel;
2. Zorg en welzijn worden door gemeente en ouderenorganisaties gedeeld;
3. Streven om samen met ouderenbonden, waaronder de KBOs, te komen tot eigen vaste ruimte in iedere kern;
4. Oog voor vereenzaming van ouderen, zeker in de kernen;
5. Bij nieuwbouw ook in de kernen rekening houden met ouderen;
6. Bijzondere aandacht voor senioren bij Bijzondere Bijstand;
7. Senioren(raad) al in vroegtijdig stadium betrekken bij planvorming (advies, sonderen);
8. Faciliteren van steun- en serviceprojecten voor ouderen in alle kernen;
9. Ondersteuning bieden aan ouderenbonden zoals de KBOs (Katholieke Bond voor Ouderen), o.m. via financiële ondersteuning van relevante projecten;
10. Volwassen kinderen betrekken bij de zorg voor ouders;
11. Blijvend stimuleren van sport en beweging onder ouderen d.m.v. succesvolle projecten;
12. Bestuderen van mogelijkheden “Diensten Centrum”, waar uiteenlopende diensten aan ouderen aangeboden worden (zie ook §6.1).

3. ONDERWIJS

3.1 Gemeentelijk onderwijsbeleid

Goede scholing is een voorwaarde voor het verwerven van zelfstandigheid in de samenleving en op de arbeidsmarkt. Omgekeerd is voor de samenleving het onderwijs een noodzaak om een gezonde toekomst te garanderen evenals de overdracht van waarden en normen. Bovendien spelen scholen een belangrijke rol in de sociale samenhang.

Aangezien er de afgelopen jaren minder kinderen zijn geboren in onze gemeente (zoals ook elders), zal het aantal leerlingen op de basisscholen in de kernen drastisch afnemen. Het CDA vindt het uiterst belangrijk dat de scholen daar behouden blijven vanwege de keuzevrijheid van de ouders en de leefbaarheid. Behalve beschikbaar gestelde middelen bieden slimme combinaties van organisaties die betrokken zijn bij de opvoeding van kinderen, daartoe mogelijkheden. Daarin past het zgn. Integraal Kindcentrum: in het schoolgebouw wordt niet alleen onderwijs gegeven, maar bevinden zich bijv. ook kinderopvang, naschoolse activiteiten, sociale hulp (Centrum voor Jeugd en Gezin), enz. De uitbreiding van de (zorg)functie van de school versterkt ook de sociale cohesie en speelt in op de veranderende samenleving. Immers ouders hebben steeds vaker moeite om werk te combineren met de schooltijden.

Omgekeerd geldt: als door omstandigheden voorzieningen—anders dan onderwijs—uit de kernen dreigen te verdwijnen en het onderbrengen in een multifunctioneel dorpscentrum niet haalbaar blijkt, dan moet onderzocht worden of die voorzieningen wèl gecontinueerd kunnen worden in intensieve samenwerking met de school. Hierbij wordt dan gedacht aan sport en ontspanning (cursussen volwassenen/ouderen, etc.; Brede School concept).

Het CDA vindt dat er in goed overleg met scholen een werkbare oplossing gevonden moet worden voor het gymnastiekonderwijs (bij wet verplicht) dat door bezuinigingen op accommodatie onder druk dreigt te komen.

Het achterstandenbeleid (of beter het onderwijskansenbeleid) vormt een wezenlijk onderdeel van het gemeentelijk onderwijsbeleid. Hierin past ook—via de bibliotheek—speciale aandacht voor het lezen en het analfabetisme binnen onze gemeente.

SPEERPUNTEN

1. Stimuleren dat normen- en waardeoverdracht permanent blijft plaatsvinden;
2. De school (ook het gebouw) draagt wezenlijk bij aan de leefbaarheid, zeker in de kernen;
3. Inzetten op behoud van de scholen in de kernen, bijv. d.m.v. het Integraal Kindcentrum en het Brede School concept;
4. De voordelen van een Brede School en Kindcentrum verder uitbouwen;
5. Om scholen in de kernen te behouden moeten scholen, gemeente en de bevolking samenwerken;
6. Samenwerking van scholen bevorderen;
7. Werkbare oplossing voor gymnastiekonderwijs binnen het nieuwe accommodatiebeleid;
8. Actieve houding gemeente m.b.t. gezonde schoolomgeving.

4. ZORG, WELZIJN EN SOCIAAL BELEID

4.1 WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning)

Landelijk gaat er veel veranderen op het gebied van het WMO-beleid en daarover bestaat nu nog grote onduidelijkheid. Waar wel duidelijkheid over bestaat, is dat de gemeente er minder geld voor zal gaan krijgen. Een vergrijzende samenleving moeten daarop anticiperen. Aangezien de nieuwe bepalingen vanuit Den Haag nog niet bekend zijn, verschaft het programma hier algemene principes die het CDA zal toepassen bij toekomstige besluitvoering.

Bij alle besluiten die nog komen gaan, wil het CDA de mens centraal zetten en daarbij de vraag stellen: “wat zijn de consequenties en wat is het belang van de mensen?” Daarbij geldt ook het uitgangspunt “Op eigen kracht waar mogelijk, ondersteuning indien nodig”.

In eerste instantie zijn de mensen zelf verantwoordelijk zijn voor hun eigen leefsituatie. Pas wanneer zij dat niet of onvoldoende kunnen en hun sociale omgeving geen ondersteuning kan bieden, is er een rol voor de gemeente weggelegd. Ook is het mogelijk dat een eigen bijdrage worden gevraagd voor bepaalde maatregelen, hulp, voorzieningen of ondersteuning.

Voor uitvoering van de WMO-taken staan voor het CDA kwaliteit, consistentie, en dus mensgerichtheid voorop. Dit geldt bijv. voor aanbestedingen van diensten en voorzieningen en een zakelijk goede prijs-kwaliteitsverhouding. Voor gemeente zelf betekent het maatwerk en korte lijnen in het hulpverleningsproces.

SPEERPUNTEN
<ol style="list-style-type: none">
1. Mensgerichte aanpak staat centraal, zeker bij Welzijnstaken;
2. Maatwerk, korte lijnen en snelle hulp ter verdere verbetering van het WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning) hulpverleningsproces;
3. WMO-Raad structureel betrekken bij overleg en beleid.

4.2 Gezondheidsbeleid

De wettelijke taken op het gebied van gezondheidbeleid worden voor de gemeente door de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) uitgevoerd. Ook het voorkómen van epidemieën en het optreden bij rampen en crises met risico's voor de volksgezondheid zijn bij de GGD ondergebracht.

De gemeente heeft volgens het CDA een actieve rol te vervullen in preventie en het vroeg signaleren van gezondheidsrisico's t.g.v. van levensstijl (bijv. drankmisbruik onder jongeren; overgewicht). In dat kader is het CDA voorstander van serieuze handhaving van de Horecawet en van programma's die preventief inspelen op verschijnselen als overgewicht, alcoholmisbruik, drugsgebruik, gebrek aan bewegen. Ook scholen en verenigingen moeten worden gestimuleerd om daar hun verantwoordelijkheid in te nemen.

Ook bepleit het CDA het stimuleren van bewegen onder ouderen en gehandicapten.

SPEERPUNTEN
<ol style="list-style-type: none">
1. Gemeente heeft taak in preventie en bestrijden van ongezonde leefstijl;
2. Ouderen- en gehandicapten sport stimuleren;
3. Scholen en verenigingen ondersteunen bij voorlichtingscampagnes over gezondheidsrisico's;
4. Samen met de verenigingen en bewoners m.b.v. programma's aanzetten tot bewegen en tot het leveren van een bijdrage aan de leefbaarheid.

4.3 Cultuur en verenigingen

Cultuur en sport overstijgen het puur materiële, geven kleur aan het leven, en dragen ertoe bij dat mensen zich geworteld weten. Het behoud van cultuur-historische monumenten wordt alleen maar belangrijker nu Bergen zich in toenemende mate richt op toerisme. De huidige financieel-economische crisis doet daar niets aan af. Diverse vormen van cultuur dragen in belangrijke mate bij aan de ontwikkeling van kinderen en het verruimen van de horizon van volwassenen. Hierbij denken wij aan de bibliotheek, die zich blijvend ontwikkelt en waar lezen, lezingen en cultuur bij elkaar komen en mensen elkaar ontmoeten.

Cultuur en sport vinden veelal in verenigingen plaats en verenigingen samen met de vrijwilligers spelen een fundamentele rol in een samenleving waarin mensen naar elkaar omzien en zich bij elkaar betrokken voelen.

Daarnaast kent Bergen ook talrijke verenigingen die de belangen van een bepaalde groep behartigen (belangenbehartigers) en daarmee garanderen dat hun leden actief zijn in de samenleving. Daarbij denken we bijv. aan de ouderenbonden (bijv. KBOs), de organisatie voor gehandicapten (GOB) of Zij-Actief.

Het CDA pleit ervoor verenigingen en stichtingen die een dergelijk maatschappelijk doel nastreven en een wezenlijke bijdrage leveren aan de Bergense gemeenschap, gefaciliteerd blijven worden op grond van een gedegen subsidiebeleid.

Het subsidiebeleid van de gemeente moet volgens het CDA gebaseerd zijn op meetbare objectieve criteria die ervoor zorgen dat alle partijen eerlijk behandeld worden. Daarbij valt te denken aan criteria als: maatschappelijke bijdrage aan de samenleving, verhouding contributie en subsidiebedrag, verhouding tussen verenigingen onderling (bijv. het laten meewegen van accommodatie), mogelijkheden tot fondsenwerving, etc.

Het CDA constateert ook dat verenigingen (sport, muziek,...) naast hun primaire functie in toenemende mate een maatschappelijke rol spelen bij de aanpak van sociale problemen, het opvoeden van de jeugd en het bevorderen van gemeenschapszin en het gezondheidsbewustzijn. Het belang daarvan neemt alleen maar toe. De gemeente moet dat in haar beleid onderkennen.

Om de aantrekkelijke en kwalitatief hoogwaardige sportlocaties in de gemeente te behouden vindt het CDA dat sportverenigingen zowel financieel als organisatorisch ondersteuning verdienen. Het subsidiebeleid, maar ook het accommodatiebeleid moet sport betaalbaar en bereikbaar houden voor de inwoners. Hierin biedt het benutten van de kwaliteiten van de vrijwilligersorganisaties kansen.

Zeker in het accommodatiebeleid (van gymzalen tot sportkantines) is zelfwerkzaamheid een duidelijke voorwaarde. Dankzij zelfwerkzaamheid kunnen de verenigingen en inwoners het voortbestaan van bepaalde accommodatie garanderen. Daarbij moet wel een vorm gevonden worden waardoor de zelfwerkzaamheid van de inwoners/leden door enige vorm van financiering ondersteund kan worden.

SPEERPUNTEN

1. Eerlijk subsidiebeleid op grond van toetsbare criteria, waaronder maatschappelijke bijdrage aan de Bergense gemeenschap;
2. Subsidieverlening koppelen aan een maatschappelijke overeenkomst/prestatie;
3. Door subsidie- en accommodatiebeleid sport betaalbaar en bereikbaar houden;
4. Subsidie-regeling vereenvoudigen door lange-termijn toekenningen en verantwoording richten op het effect van subsidie;
5. Plan van aanpak voor onderhoud cultureel-historisch erfgoed in samenspraak met inwoners;
6. Clustering en multifunctioneel gebruik van voorzieningen;
7. Behoud van de bibliotheek, die zich blijft aanpassen aan de maatschappelijke ontwikkelingen.
8. Contacten verenigingen onderling stimuleren voor uitwisseling ideeën, samenwerking etc.;
9. Zelfwerkzaamheid van inwoners bij accommodatiebeleid moet financieel ondersteund worden door gemeente (bijv. voor aanschaf materialen).

4.4 Gehandicapten en chronisch zieken

Het CDA is er een groot voorstander van dat mensen met een functionele beperking of handicap en chronisch zieken in de samenleving mee blijven doen: wonen, werk, vrijwilligerswerk, sport, etc. Zij verdienen ondersteuning waar dat nodig is. En ook hier ontmoeten gemeente, maatschappelijke organisaties, en vrijwilligers elkaar. Dit onderwerp wordt de komende jaren alleen maar urgenter vanwege de verwachte toename van leeftijd-gerelateerde aandoeningen, zoals Alzheimer en andere vormen van dementie. Daarbij moet oog zijn voor de patient en de mantelzorger (zie ook §4.6 *Vrijwilligerswerk*).

De eerstelijns ondersteuning vindt plaats in de sociale omgeving. Daarbij blijkt dat (stille) mantelzorgers vaak zwaarder belast worden dan voorzien. Deze groep vraagt daarom bijzondere aandacht en begeleiding, ook vanuit de gemeente. Van belang zijn daarbij (1) dat bekend is om wie het gaat en (2) dat er coördinatie is in zorgtaken. Vaak gaat het hier om private partijen, maar de gemeente kan en moet vanuit haar WMO-verantwoordelijkheid hierbij een coördinerende rol vervullen.

Daarnaast is het aan de gemeente te zorgen voor een adequate informatievoorziening via het WMO-loket. Het CDA vindt dat de gemeente daarbij moet blijven streven naar een structurele samenwerking tussen zorgaanbieders en zorgfinanciers en vrijwilligers (in welke vorm dan ook), zodat de betrokkene via hetzelfde loket alle relevante informatie kan verkrijgen en geholpen kan worden. Coördinatie heeft dan ook betrekking op samenbrengen van vraag en aanbod van vrijwilligers. Lichte hulp moet dicht bij de burger georganiseerd worden, bijv. rond een wijkverpleegkundige. Het CDA bepleit een centraal punt in iedere kern van waaruit kan hulp gecoördineerd wordt.

Omdat gehandicapten en chronisch zieken voor hun kwaliteit van leven—meer dan anderen—afhankelijk zijn van allerlei instanties, moet het gemeentelijk WMO-loket naast informatie ook ondersteuning bieden in de te doorlopen trajecten en desgewenst de regie overnemen.

Het CDA is van mening dat de in Bergen aanwezige belangenorganisatie (Gehandicapte Organisatie Bergen, GOB) naast haar positie in de WMO/WWB-raad actief betrokken moet worden bij te ontwikkelen projecten in de gemeente en bij een actieve scan van de toegankelijkheid van de openbare infrastructuur. Dit moet onderdeel blijven van alle beleid.

Tenslotte blijft “bewustmaking”—zowel bij gemeente als bij burgers—erg belangrijk en vindt het CDA dat dat gestimuleerd moet worden.

SPEERPUNTEN

1. Coördinatie door gemeente van zorgtaken en zorgverleners;
2. Vrijwilligers en mantelzorgers koesteren en ondersteunen;
3. Speciale aandacht voor mantelzorgers en hun specifieke situatie;
4. Gedegen informatievoorzieningen bij één loket;
5. Lichte hulp dicht bij de burger organiseren;
6. Centraal punt in iedere kern van waaruit hulp gecoördineerd wordt;
7. Een WMO-loket voor informatie, ondersteuning en waar nodig regie in het sociale domein;
8. Straten en stoepen toegankelijk maken voor rolstoel en rollator;
9. Ervoor zorgen dat bij beleidsvorming altijd rekening wordt gehouden met inwoners met een beperking;
10. “Bewustmaking” stimuleren.

4.5 *Eenzaamheid en sociaal isolement*

Meer dan voorheen moet men bedacht zijn op eenzaamheid: in een samenleving met veelvuldige, maar oppervlakkige contacten, oplopende werkloosheid, en toenemende armoede, neemt eenzaamheid gemakkelijk toe. Vereenzaming is een sluipend proces en heeft vaak nadelige gevolgen voor de gezondheid, met alle gevolgen van dien.

Werk en een eigen inkomen zijn in principe de manier om een sociaal isolement te voorkomen, maar allerlei omstandigheden (ziekte, leeftijd, ...) kunnen ervoor zorgen dat dat niet mogelijk is. In bepaalde groepen, zoals ouderen en mantelzorgers, komt meer eenzaamheid voor en vanuit het ouderenbeleid en de mantelzorg kan en moet daar op in gespeeld worden, vindt het CDA.

De nieuwe WMO en de decentralisatie van de zorg bieden aanknopingspunten om eenzaamheid te bestrijden (herkennen, aanpakken, en voorkómen) en het CDA vindt dat de gemeente daarop moet inzetten.

Bij “aanpak” kan het gaan om een complexe probleemsituatie en zijn coördinatie en afstemming van hulp essentieel. Bij preventie moet gedacht worden aan bijv. de aanpak van schulden en het inzetten van het Participatiefonds (zie § 4.7 Armoedebeleid).

SPEERPUNTEN
<ol style="list-style-type: none">
1. Aandacht voor eenzaamheid en coördinatie van aanpak moet een vast onderdeel worden van het gemeentelijke sociale beleid;
2. Inzetten op herkenning, aanpak en preventie van eenzaamheid, zeker bij mantelzorgers.

4.6 *Vrijwilligerswerk*

Het CDA beschouwt van oudsher het maatschappelijk middenveld van bijv. sport- en culturele verenigingen en levensbeschouwelijke organisaties, als het cement van de samenleving. Veel maatschappelijk belangrijke taken zouden blijven liggen als er geen mensen zouden zijn die zich kosteloos en belangeloos willen inzetten voor de medemens. Het CDA zet daarom in op een goede ondersteuning van vrijwilligers, zowel immaterieel als materieel, en op waardering van het vrijwilligerswerk. Dat gaat verder dat een bosje bloemen op de “dag van de vrijwilligers”. Zo behoeven mantelzorgers ondersteuning in de vorm van respijtzorg, emotionele en praktische hulp (waarbij men oog houdt voor het gevaar van vereenzaming). Ook kan de gemeente faciliteren door bijv. een toegemoetkoming in de kosten van kinderopvang.

Voor alle vrijwilligers geldt dat het CDA vindt dat zij gefaciliteerd moeten worden door praktische ondersteuning, inspraak bij beleid, en hulp bij de problematiek rond het recruterende van vrijwilligers. Een goed functionerende vrijwilligersbank is daarbij belangrijk. Hierbij kan de verruiming van de visie op de maatschappelijke rol van verenigingen (“Vereniging van de Toekomst”) oplossing bieden.

Het CDA is in het kader van vrijwilligerswerk voorstander van een maatschappelijke stage voor jongeren.

Tenslotte kan vrijwilligerswerk altijd worden benut om langdurig werklozen uit hun sociaal isolement te halen. De vrijwilligerscentrale speelt wat het CDA betreft hierin een vooraanstaande rol evenals het netwerk achter het WMO-loket.

SPEERPUNTEN
<ol style="list-style-type: none">
1. Vrijwilligers moeten gekoesterd worden;
2. Vrijwilligerswerk materieel en immaterieel ondersteunen. Bijv. hulp bij het werven van vrijwilligers;
3. Bijzondere aandacht voor “ontlasten” van mantelzorgers;
4. Maatschappelijke stage voor jongeren;
5. Actieplan voor verenigingen die moeite hebben om de bestuursfuncties in te vullen;
6. Samenwerking stimuleren van verenigingen in iedere kern.

4.7 Armoedebeleid

Ten gevolge van de aanhoudende financieel-economische crisis en de bezuinigingsmaatregelen vanuit Den Haag zal de (stille) armoede in onze gemeente toenemen. Er zal hulp verleend moeten worden vanuit zowel de gemeente als de samenleving. Verenigingen die de (stille) armoede bestrijden moeten ondersteund worden. Respect en discretie zijn daarbij cruciaal.

Voedselbanken blijken helaas nodig, en moeten, aldus het CDA, door de gemeente gefaciliteerd worden..

Daarnaast moet ingezet worden op het verhelpen en voorkómen van armoede, bijv. door een preventief beleid vanuit de gemeente met betrekking tot problematische schulden d.m.v. schuldhulpverlening en voorlichting. Het CDA vindt dat het Participatiefonds (waarmee mensen financieel worden ondersteund om deel te nemen aan bijv. het verenigingsleven) effectief moet worden ingezet en dat de hoogte ervan gezien de huidige economische situatie tegen het licht moet worden gehouden. Als extra middelen nodig zijn, moet daar ruimte voor worden gemaakt.

SPEERPUNTEN
<ol style="list-style-type: none">
1. Verenigingen die (stille) armoede bestrijden moeten gefaciliteerd worden;
2. Voedselbanken zijn een tijdelijke oplossing, armoede moet per geval structureel worden aangepakt zodat mensen uit de armoedesituatie kunnen komen.
3. Het Participatiefonds effectiever inzetten;
4. Verstrekken van collectieve en individuele voorzieningen (schuldhulpverlening, informatie) aan de doelgroep;
5. Netwerk van ouderenbonden (Katholieke Bond voor Ouderen) stimuleren en faciliteren in het kader van het armoedebeleid.

4.8 Coördineren en faciliteren

Nu in toenemende mate taken bij de burger worden gelegd, is het van belang dat de gemeente haar taak voor de gemeenschap anders gaat zien: in plaats van geldautomaat te zijn, is het nu aan de gemeente om te coördineren en te faciliteren. Coördinatie vanuit het overzicht dat de gemeente heeft en met het doel om “langs elkaar heen werken” te vermijden. Door te faciliteren schept de gemeente de voorwaarden waardoor de vrijwilliger kan (blijven) opereren.

5. **RUIMTELIJKE ORDENING EN WONEN**

5.1 *Ruimtelijke ordening en wonen.*

In onze plattelandsgemeente hebben we te maken met vergrijzing en mogelijk op termijn bevolkingsafname. De demografische ontwikkeling moet volgens het CDA de leidraad zijn voor het woningbeleid. Kernen moeten in staat zijn zich te ontwikkelen conform lokale behoefte en bij bouw staan kwaliteit (niet het aantal) en toekomstgerichtheid centraal.

Daarnaast zien we een aantal trends: verdunning van de huishoudens, ouderen die langer zelfstandig willen wonen, toename van ouderen en chronisch zieken. Door deze laatste ontwikkeling zal er een verschuiving plaats vinden van genezing naar verzorging. De beroepsbevolking zal evenwel door de vergrijzing afnemen.

Om deze ontwikkelingen goed op te vangen zet het CDA in op leefbaarheid, in alle kernen. Hierbij richten we onze aandacht op de economische situatie, het voorzieningenniveau, de sociale samenhang en de woonsituatie. Dit betekent dat meer dan voorheen de diverse beleidsgebieden van de gemeente op elkaar afgestemd zullen moeten worden. Ook is een strategische samenwerking met alle relevante partners (wooncorporaties, zorgverleners, ...) voor het CDA een noodzakelijke voorwaarde voor de vitaliteit en leefbaarheid binnen onze gemeente. Er zal volgens het CDA veel meer per kern gekeken moeten worden naar de behoefte, de bevolkingssamenstelling, en de trends. Die zijn namelijk per kern verschillend.

Om de huizenmarkt weer in beweging te krijgen kan er gedacht worden aan een doelgroepenbeleid, waarbij overname door jongeren van woning van ouderen wordt gefaciliteerd.

Het CDA stelt dat bouw vanaf nu gericht moeten zijn op kwaliteit i.p.v. “groei”. Dat betekent dat in Well nu gewerkt moet worden aan een aantal starterswoningen. Ook moet er gekeken worden naar een ander type woning. Het CDA vindt dat woningen afgestemd moeten worden op de verschillende behoeften en woonvormen. Hierbij kan bijv. gedacht worden aan kleinschalige woonvormen waar meerderen onder één dak leven en eventueel gezamenlijk zorg inkopen. Woonzorgcentra zouden hierop kunnen inspelen. Daarnaast biedt het platteland de mogelijkheid om de dichtheid van de woningen te verlagen (minder woningen per hectare) en bouwplannen te ontwikkelen met veel groen en passend in de omgeving.

Krimp kan leiden tot leegstand, maar kwaliteitsverbetering kan dat voorkomen.

Het CDA vindt ook dat er antwoord gegeven moet worden op de vraag hoe de ouderen die in de kernen blijven wonen, van zorg voorzien kunnen worden. Te denken valt aan: mobiele zorg, meer dan tot nu toe het geval was. Of het regelen van transport van huis naar zorg en het ontwikkelen van een (deels) particulier Diensten Centrum, dat inspeelt op de vraag naar diensten, zoals: patiënten- en klantenvervoer (winkels), maar ook schoolvervoer, wegbrengen postpakket, enz. (zie ook “Ouderenbeleid” § 2.3 en “Voorzieningen” § 6.1).

Tenslotte: bij initiatieven m.b.t. ruimtelijke ordening moeten burgers volgens het CDA ervan kunnen uitgaan dat de gemeente initiatieven beloont indien de regelgeving zich niet verzet en dat de gemeente “meedenkt” bij obstakels.

SPEERPUNTEN

1. Afstemmen Ruimtelijke Ordening met andere beleidsgebieden, zoals Welzijn;
2. Versterkte samenwerking tussen gemeente en andere partijen (wooncorporaties, zorgaanbieders, ...);
3. Beperkte woningbouw, afgestemd op de demografische ontwikkelingen en passend bij het karakter van het platteland;
4. Leegstand pro-actief bestrijden;
5. Bouw/renovatie niet beperken tot de Nieuw Bergen maar ook blijvend nastreven in de andere kernen voor lokale behoefte;
6. Bouw, passend in omgeving en conform goede stedenbouwkundige kwaliteit (ruim, groen, ... enz.);
7. Bij aanvragen “denkt de gemeente mee”;
8. Renovatie van bepaalde buurten (bijv. Afferden) op de agenda houden, ook kan die op korte termijn niet uitgevoerd worden gezien de financiële situatie;
9. Bouw van kleinschalige woonvormen mogelijk maken waar meerderen onder één dak leven en eventueel gezamenlijk zorg kunnen inkopen;
10. Prestatie afspraak met Destion van harte ondersteunen;
11. Diversiteit in wonen zoals landschaps-wonen en boerderij-wonen bevorderen, luxueus “buiten wonen” als alternatief op stedelijke woonomgeving;
12. Kritisch blijven kijken naar de kosten bij aanvragen voor burgers en ondernemers en streven naar kostendekkende leges;
13. Faciliteren van woningen die geschikt zijn voor gelijktijdige bewoning door meerdere generaties van een familie;
14. Inwoner werkt per aanvraag met één contactambtenaar op het gemeentehuis;
15. Bouw en milieutaken integreren ter verbetering van onderlinge communicatie;
16. Bestuderen van mogelijkheid van een Diensten Centrum in bepaalde kernen, waar uiteenlopende diensten worden aangeboden ter bevordering van de leefbaarheid.

5.2 Centrumontwikkeling in de gemeente, in de regio

Nieuw Bergen heeft door zijn centrale ligging t.o.v. de andere kernen een subregionale centrumfunctie. Het centrumplan Mosaique, dat het voorzieningenniveau voor de gehele gemeente zal versterken, sluit nauw aan bij die functie. Daarom staat het CDA achter die renovatie van het centrum van Nieuw Bergen. De centrale ligging van Nieuw Bergen is ook van belang voor de strategische aanpak van vergrijzing en bevolkingsafname.

Waar mogelijk moet men overgaan tot meervoudig ruimtegebruik door voorzieningen te bundelen en doelgroepen te combineren.

Om de centrumfunctie van Nieuw Bergen en de contacten met de regio te optimaliseren, pleit het CDA voor busroutes.

SPEERPUNTEN
----

1. Verbetering van openbaar vervoer tussen Bergen en regio/Duitsland (zie ook 8.4 Vervoer);   2. Verbinding openbaar vervoer met vliegveld Weeze;   3. Verbinding openbaar vervoer met Brabant.

5.3 *Kwaliteit voor kwantiteit*

In het algemeen kan men stellen dat het CDA voor Ruimtelijke Ordening inzet op kwaliteit. Dat is van belang voor de leefbaarheid maar ook voor het economische profiel dat we nastreven, ondernemen met de natuur: toerisme en recreatie vragen om een aantrekkelijke omgeving. Dat kan bereikt worden door te investeren in groene wijken, die bijdragen aan een prettige verblijfsruimte voor jong en oud, door op te treden bij wanbeheer en overlast en door kleinschalige al dan niet ambachtelijke bedrijvigheid in de gemeente te stimuleren (zie ook § 1.4).

SPEERPUNTEN
----

1. Investeren in groene wijken;   2. Veilige en aantrekkelijke openbare ruimten waarborgen door op te treden bij wanbeheer en wangedrag;   3. Bomen planten in boomloze straten.

6. HET LANDELIJKE GEBIED

6.1 Voorzieningen

Door vergrijzing en bezuinigingen kunnen voorzieningen onder druk komen te staan, zeker in de kernen. Het CDA, dat inzet op leefbaarheid en kwaliteit, is voorstander van het “complete dorp”, waarbij een aantal basisvoorzieningen (bijv. school) per kern gegarandeerd wordt en andere voorzieningen (bijv. postagentschap) binnen een redelijke afstand te bereiken zijn. In dit kader is de centrale ligging van Nieuw Bergen essentieel.

Het is van belang dat ook in de kernen de bevolking evenwichtig is opgebouwd. Daarom onderstreept het CDA met klem de wens om scholen te behouden. Daarbij zij opgemerkt dat die verantwoordelijkheid bij de scholen ligt; de gemeente kan evenwel meedenken en waar mogelijk faciliteren (Brede School concept, Kindcentrum, etc.; zie ook: § 3.1). Door het toenemende aantal ouderen dat in hun vertrouwde omgeving in de kernen wenst te blijven wonen, vindt het CDA dat vanuit Welzijn gedacht moet worden over hoe die ouderen van zorg voorzien kunnen worden (bijv. d.m.v. mobiele zorg) en hoe met particulier initiatief een Diensten Centrum bepaalde taken kan uitvoeren. Een Multifunctioneel Centrum kan daarin mede een belangrijke rol vervullen. Overleg met de inwoners als belanghebbenden en ervaringsdeskundigen is hierbij van groot belang.

In kernen waar een evenwichtige bevolkingsopbouw niet meer mogelijk blijkt, blijven leefbaarheid en bereikbaarheid van voorzieningen de eerste prioriteit.

SPEERPUNTEN

1. Leefbaarheid blijft centraal staan, ook in de kernen;
2. Concept van het “complete dorp” als vitaal strategie van de gemeente;
3. Inzetten op behoud van scholen in kernen;
4. Multifunctioneel (ontmoetings)centrum in de kernen;
5. Blijvend faciliteren dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig wonen;
6. Oog houden voor de bereikbaarheid en de toegankelijkheid van voorzieningen;
7. Particulier initiatief stimuleren om voorzieningen in de kernen op peil te houden;
8. Welzijnstaken naar de kernen brengen;
9. Onderzoek mogelijkheden (deels) particulier Diensten Centrum (zie ook § 2.3 en § 5.1);
10. Continueren soepel beleid woningsplitsing en inwoning t.b.v. ondersteuning oudere generatie.

6.2 Landbouw en plattelandontwikkeling

De landbouw is een van de pijlers waarop ons nieuwe beleidsdoel “Ondernemen met de Natuur” rust. Een gezonde agrarische sector is in onze plattelandsgemeente belangrijk voor de economie, werkgelegenheid, leefbaarheid van het platteland, en voor onderhoud van een afwisselend landschap. In dat kader past ook de functie van de landbouw als beheerder van de nieuwe natuur. Daarom wil het CDA stimuleren dat de daarvoor beschikbare middelen terecht komen bij de agrarische sector.

Ook bepleit het CDA ontwikkelingsmogelijkheden voor agrariërs en behoud van productiegronden. Ontwikkelingsmogelijkheden hebben ook betrekking op regelgeving m.b.t. milieu en dierenwelzijn.

Daarnaast is het CDA er een voorstander van dat bij binnen-planse uitbreiding of wijziging de landschapsverfraaiing buiten het kavel plaatsvindt; dit in verband met het ruimtebeslag.

Daar waar nodig, moet passende kleinschalige nevenactiviteiten in vrijkomende agrarische bebouwing mogelijk zijn. Extra (bescheiden) behuizing in vrijkomende bebouwing voor de oudere generatie moet binnen gemeentelijke regelgeving mogelijk zijn.

Het is niet in het belang van de gemeente dat de bedrijfsopvolging achter blijft. Dat kan verbeterd worden door het faciliteren van groei, het behoud van ruimte bij bestaande bedrijven, en een landbouwgerichte blik bij planologische ontwikkeling (bijv. bereikbaarheid landbouwgronden).

Daar waar mogelijk onnodige regelgeving verwijderen en regels versoepelen.

Bij plannen voor rivierverruiming moet het verlies van de agrarische waarde van de grond beperkt worden, mag het gebied niet saaier worden, en mogen de landschappelijke kwaliteiten niet afnemen. Landbouwgronden moeten gemakkelijk bereikbaar blijven.

In onze gemeente heeft het uitbreiden van de natuur ten koste van de landbouw zijn grenzen te bereiken. Het evenwicht tussen landbouwgrond en natuur dreigt thans in onze gemeente verloren te gaan. Het CDA hecht uiteraard grote waarde aan de natuur, maar het CDA trekt duidelijk een streep waar “teruggeven aan de natuur” betekent dat goede landbouwgrond wordt afgegraven. In een tijd waarin voedseltekorten steeds groter worden is dat niet langer acceptabel. Er zijn immers andere vormen van "teruggeven aan de natuur", waarbij goede landbouwgronden voor toekomstige generaties in potentie behouden blijven. In het kader van natuuruitbreiding geldt bovendien voor het CDA dat boeren niet belemmerd mogen worden bij de uitvoering van hun werk.

Behalve landbouw vinden wij in toenemende mate ook andere economische activiteiten in het landelijke gebied: de grondgebonden landbouw heeft ingeboet als belangrijkste economische motor van de gemeente en biedt ook minder arbeidsplaatsen dan voorheen. Dat wordt gedeeltelijk gecompenseerd door toerisme en recreatie, groene diensten en landschapsbeheer: men ziet in toenemende mate een verbreding van de economie van het landelijk gebied.

Het CDA is van mening dat een nieuw evenwicht gevonden moet worden tussen de ruimtelijke hoofdfuncties van het buitengebied: een duurzame concurrerende agrarische sector, toerisme en recreatie, natuur en nieuwe passende economische bedrijvigheid die in juiste onderlinge verhoudingen tot verdere bloei komen.

SPEERPUNTEN

1. Geen nieuwe claims op landbouwgrond t.b.v. “teruggave-aan-de-natuur” projecten;
2. Inzetten op behoud van productiegronden;
3. Inzetten op beperking van verlies van landbouwgronden in masterplan Maasdal;
4. Inzetten op bereikbaarheid van landbouwgronden in masterplan Maasdal;
5. Agrariërs moeten ontwikkelingsmogelijkheden hebben;
6. Positie bedrijfsopvolging verbeteren (bijv. d.m.v. mogelijkheden bedrijfsontwikkeling);
7. Behoud agrarisch waarde landbouwgrond en waarde landschap bij rivierverruiming;
8. Landbouw als beheerder van nieuwe natuur d.m.v. werkbare overeenkomsten;
9. Behoud van (de diversiteit van) het landschap is urgent;
10. “Landgoed Wellsmeer” optimaal benutten ten behoeve van de landbouw;
11. Blijvend stimuleren van groene erfbeplanting bij bedrijven;

12. Terreinverfraaiing buiten kavel mogelijk maken;
13. Ontwikkelingsmogelijkheden voor passende nevenactiviteiten voor kleine startende ondernemer in vrijkomende agrarische bebouwing;
14. Aangepaste bescheiden behuizing voor oudere generatie in vrijkomende bebouwing wordt mogelijk in regelgeving;
15. Behoud betaalbare pachtprijzen.

6.3 Toerisme en recreatie

“Toerisme en recreatie” is een andere pijler waarop ons doel “Ondernemen met de Natuur” rust: de natuur als speerpunt. In het sterk verstedelijkte Nederland is het landelijke gebied een plaats geworden waar men kan ontspannen en recreëren. De gemeente Bergen is gelegen tussen twee verstedelijkte gebieden, Nijmegen-Arnhem en Venlo. Daarom vormt zij bij uitstek een aanvulling op stedelijk wonen, werken en recreëren. Voor Duitsers is Bergen interessant want het biedt een “Natuurpark in het Buitenland”, om de hoek. De toeristische en recreatieve ontwikkeling van onze gemeente kan bouwen op de omvangrijke aanwezigheid van natuur met de Maas als verbindende schakel.

Het CDA bepleit een verdere uitbouw en kwalitatieve verbetering van ons toeristisch recreatief potentieel, waarbij de natuur-landschappelijke waarde van onze regio centraal staat. In het kader van de actieve promotie van toerisme en recreatie onderschrijft het CDA het belang van het Toeristisch Platform. Ook moet de gemeente ondernemers faciliteren en mag verwacht worden dat zij actief meedenkt over toeristische mogelijkheden in een veranderende samenleving (bijv. “campervillage”).

Voor het CDA betekent verruiming van de regelgeving op toeristisch ondernemen niet dat de kwaliteitseisen versoepeld worden. M.a.w. verruiming mag niet leiden tot verrommeling. En daar waar van agrariërs erfbeplanting verlangd wordt, kan de gemeente dat ook verlangen van toeristische ondernemers, ook de kleine onder hen. Samenwerking met het Limburgs Landschap is gewenst.

Gezien de nabijheid van medische centra in Nijmegen en Boxmeer, kan ook gedacht worden aan initiatieven op het gebied van herstel-zorg. Ook is het van belang het unieke karakter van het gebied als trekker voor de Euregio te benadrukken. In toenemende mate wordt er aangeknoopt bij grens-overschrijdende toeristische en culturele activiteiten. Het CDA is er een voorstander van dat die trend wordt doorgezet. Ook bepleit het CDA een gebiedsgerichte planologie waarbij toeristische ontwikkelingen in samenhang met tijdelijke zorg en landbouw worden gezien. Het CDA onderschrijft ten volle de visie zoals verwoord in de Regiovisie (Bakker 2010), waarin deze samenhang is vastgelegd.

SPEERPUNTEN

1. Binnen gemeentehuis een goed-informeerd aanspreekpunt Toerisme en Recreatie;
2. Kwaliteitsnormen gelden voor alle toeristische ondernemers (bijv. erfbeplanting);
3. Meedenkende gemeente & mogelijkheden Euregio benutten;
4. Verbetering van een grensoverschrijdende toeristische infrastructuur (bijv. verbindende paden; arrangementen);
5. Ontwikkelen van fiets- en wandelpaden langs de Maas;
6. Combinatie van toerisme en herstellzorg in passende initiatieven.
7. Beter promoten van het gebied van de gemeente Bergen.

7 **ECONOMISCHE ONTWIKKELING, ARBEIDSMARKT EN WERKGELEGENHEID**

7.1 *Economische ontwikkeling*

T.g.v. van vergrijzing, gezinsverdunding en ontgroening kan de economie van het landelijk gebied verzwakken. Het antwoord op die ongewenste situatie is gelegen in algemene kwaliteitsinvesteringen in het landelijke gebied: zo zullen bewoner en bezoeker gebonden blijven aan de streek. Dat vertaalt zich in het behoud van het voorzieningenniveau, een kwalitatief hoogwaardige landbouw, een vergroting van het aanbod van toerisme en recreatie. Daarin speelt voor het CDA een dynamisch MKB, waarin de menselijke maat centraal staat, een cruciale rol.

In lijn met de *Regiovisie*, waarin wonen, zorg, toerisme & recreatie en landbouw als speerpunten worden geïdentificeerd, wil Bergen inzetten op ondernemen met de natuur. Dat betekent niet dat bedrijven die niet in dat profiel passen, niet welkom zouden zijn. Integendeel! Het betekent dat Bergen in termen van innovatie en expertise zich richt op ondernemen met de natuur en dat bij consolidatie en uitbreiding van huidige bedrijvigheid wordt ingezet op kwaliteit.

Mogelijkheden geboden door samenwerking binnen de Euregio moeten verder bestudeerd en uitgebreid worden (bijv. Nederlands-Duitse scholing / stages).

Tevens pleit het CDA voor aandacht voor adequaat onderdak voor buitenlandse werknemers uit de EU.

SPEERPUNTEN
<ol style="list-style-type: none">
1. Ondernemen met de natuur is focus economisch beleid Bergen;
2. Consolidatie en uitbreiden van bestaande bedrijvigheid en daarbij inzetten op kwaliteit;
3. Flammert moet aantrekkelijke gebied blijven voor ondernemen en werken;
4. Regionaal profileren, zowel Noord-Zuid als Oost-West;
5. Regionale netwerken uitbreiden, ook over de Maas, ook in tijdelijke zorg & toerisme;
6. Beroepsscholing en stages voor jongeren uitbreiden binnen het kader van de Euregio.

7.2 *Ondernemers*

De gemeente heeft nauwelijks invloed op de algemene economische ontwikkeling. Haar taak is voornamelijk de juiste randvoorwaarden te creëren. Nu het MKB door de financieel-economische crisis zwaar onder druk staat, is dat van cruciaal belang. Vandaar dat het CDA een denktank voor het MKB bepleit, waarin gemeente en lokale ondernemers *brainstormen* over mogelijkheden. In een dergelijk kader kunnen de ondernemers met ideeën komen en kan de gemeente van haar kant de expertise leveren om die regeltechnisch te evalueren en te begeleiden.

In samenwerking met de gemeente is de ondernemer de vragende, de gemeente de dienende partij. Bij de gemeente moet de gedachte overheersen: “hoe kunnen we dit realiseren?”: inleven in de behoefte van de ondernemer staat dan centraal. De kwaliteit van de dienstverlening wordt ook bepaald door snelle en efficiënte procedures ter afhandeling van de vraagstelling. Het CDA pleit daarom nog steeds voor meer transparantie en voortvarendheid bij procedures, besluitvorming en regelgeving. Sleutelwoorden hiervoor zijn:

“korte lijnen”, het automatiseren en digitaal volgen van aanvragen, en een vast aanspreekpunt per aanvraag. Vervolgens pleit het CDA voor de versterking van de bedrijfscontactfunctionaris (presentatie, contacten, coördinatie) en een fysiek en digitaal loket voor bedrijven. Voor het MKB moet de toegang tot subsidies (ook Europese!) laagdrempelig en gemakkelijk zijn. Ook daarin kan de gemeente ondersteunen.

Voor zelfstandigen zonder personeel (ZZP-ers) wordt het in bestemmingsplannen mogelijk gemaakt om een eigen bedrijf aan huis te vestigen. Het aanbestedingsbeleid wordt zo aangepast dat ook ZZP-ers kunnen meedingen naar gemeentelijke opdrachten.

Het CDA acht het van groot belang dat de gemeente Bergen zich vanuit een doordachte en samenhangende strategie profileert en zichtbaar ondernemend in de regio aanwezig is. Bedrijven, toekomstige bewoners, toeristen en maatschappelijke organisaties moeten overtuigd raken van de aantrekkelijke leef- en woonomgeving van de gemeente Bergen.

In overleg met en met instemming van ondernemers kan de gemeente een fonds (ondernemersfonds) instellen van waaruit initiatieven van de georganiseerde ondernemers worden bekostigd. Goede afspraken met de gemeente zijn daarbij essentieel. Alle ondernemers betalen aan het fonds mee en beheren het fonds zelf.

Voor alle ondernemingen geldt dat het CDA nadrukkelijk streeft naar beperking van de regelgeving, zeker in de huidige economische constellatie.

Samenvattend ziet het CDA een faciliterende en verbindende rol voor de gemeente op het gebied van de economie.

SPEERPUNTEN

1. Bergen ontwikkelt expertise op het gebied van ondernemen met de natuur;
2. Oprichten gemeentelijk MKB denktank;
3. Instellen van ondernemersfonds;
4. Meer voortvarendheid en transparantie bij gemeentelijke procedures, besluitvorming en regelgeving. O.m.: “korte lijnen”, digitaliseren, meedenken, enz.;
5. Oog houden voor onnodige regelgeving en lasten;
6. Samenwerking en netwerken faciliteren en ondersteunen, ook over de Maas.
7. Uitbreiden taak gemeentelijke bedrijfscontactfunctionaris ter bevordering van directe contacten, voor alle typen bedrijven;
8. ZZP-ers mogelijkheden bieden in aanbestedingsbeleid en bedrijf aan huis;
9. Studie naar sluipverkeer Flammert;
10. Tuindorp moet verder ontwikkeld worden.

7.3 Detailhandel

De detailhandel staat sterk onderdruk en met name het MKB daarbinnen. Om die reden bepleit het CDA een goed overleg en samenwerking tussen de winkelbedrijven onderling en de winkelbedrijven en de gemeente. Een goed functionerende ondernemersvereniging, waarin alle bedrijven vertegenwoordigd zijn is cruciaal. Het zgn. *freeriders*-gedrag (¹) moet voorkomen worden.

¹ Bij *freeriders*-gedrag betalen winkeliers niet mee aan bepaalde initiatieven, maar profiteren zij daar wel van.

Met betrekking tot leegstand moet de gemeente een actief beleid voeren en eigenaren tegemoet treden om de nadelige effecten van leegstand tot een minimum te beperken.

SPEERPUNTEN
----

1. Gemeente heeft directe contacten met de detailhandel en leeft zich in die situatie;   2. Geen parkeergelden Nieuw Bergen (Mosaique);   3. Leegstand wordt serieus aangepakt;

7.3 Werkgelegenheid

Voor het CDA heeft betaald werk niet alleen economische waarde (zelfstandig verdiend inkomen en bijdrage aan economie), maar draagt het ook bij aan zelfontplooiing, eigenwaarde, en sociale contacten. Vandaar dat de bevordering van de werkgelegenheid van groot belang is.

Het CDA erkent de rol van het ondernemerschap als economische impuls voor de ontwikkeling van ons gebied en wil dat ondernemerschap dan ook faciliteren (zie ook § 7.2).

Met het oog op de uitbreiding van de gemeentelijke taken (“Werk en Inkomen”) wil het CDA een zo groot mogelijke uitstroom naar werk bevorderen. De gemeente moet zich dan ook daarin pro-actief moet opstellen en de kansen voor het plaatsen van werknemers ten volle moet benutten. Daarom ook bepleit het CDA dat ook over de grens met Brabant en Duitsland naar vacatures wordt gekeken.

Het CDA benadrukt de bijzondere positie van gezinnen met kinderen (effecten werkloosheid op kinderen), één-ouder gezinnen (complexe combinatie van zorg en werk; mogelijkheden van vrijstelling) en de jongeren, voor wie het gebrek aan ervaring gecompenseerd kan worden m.b.v. gemeentetrajecten en extra training (bijv. in solliciteren). Ook voor deze nieuwe taken zijn goede contacten met bedrijven in de gemeente van vitaal belang!

Om jongeren voor de gemeente te behouden bepleit het CDA dat lokale bedrijven worden aangesproken op stage mogelijkheden. Via dergelijke bedrijfsstages kan ook de aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt in Bergen verbeterd moet worden.

SPEERPUNTEN
----

1. Locale bedrijven aanspreken op stagemogelijkheden voor jongeren;   2. Vergroten uitstroom naar werk door vacatures in Brabant en Duitsland te betrekken bij UWV;   3. Speciale aandacht voor één-ouder gezinnen met zorgtaak;   4. Verbetering aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt o.m. door stages.

8. MILIEU, WATER EN VERKEER

8.1. Milieu en energie

Als het gaat om het verbeteren van het milieu zijn de christendemocratische uitgangspunten “rentmeesterschap” en “gespreide verantwoordelijkheid” voor het CDA van bijzondere betekenis: gemeente, burgers en bedrijven, maatschappelijke organisaties en instellingen moeten ervoor zorgen dat we de wereld in een zelfde of betere toestand doorgeven aan de volgende generatie.

Volgens het CDA dient de gemeente het goede voorbeeld te geven door een zelf duurzaam beleid te voeren (energiezuinig & milieu-vriendelijk onderhoud en gemeentelijk transport). Ook wil het CDA energiebesparing en energieverduurzaming onder bedrijven en burgers stimuleren. Daarin kan de gemeente een bepalende rol spelen bijv. d.m.v. strengere normen voor energie-efficiënte of energie-neutrale nieuwbouw, doorberekening aan huurders van financiële voordelen t.g.v. inventieve energiebesparing (i.s.m. woningcorporaties), of door barrières weg te nemen wanneer bedrijven en/of burgers samenwerken om zelf duurzame energie op te wekken en te verspreiden (decentralisatie energievoorziening).

Het CDA bepleit dat de gemeente zelf energie opwekt en beheert indien dat rendabel is.

SPEERPUNTEN
<ol style="list-style-type: none">
1. Gemeentelijk onderhoud/verkeer is energiebesparend en milieuvriendelijk;
2. Stimuleren van duurzame en milieuvriendelijke ondernemingen;
3. Faciliteren van energie-neutrale bouw/onderhoud;
4. Actief klimaatbeleid in gemeentelijke organisatie, gericht op energiebesparing;
5. Gemeente beheert zelf energiewinning uit zgn. alternatieve bronnen;
6. Inkomsten uit energie-winning kunnen gedeeltelijk geoormerkt worden (bijv. t.b.v. subsidies voor verenigingen);
7. Gemeente doet onderzoek naar substantiële energiebesparing, evt. met andere gemeenten.

8.2 Milieutaken en handhaving

Duurzaam beleid houdt volgens het CDA ook in dat de handhaving van de wettelijke milieutaken prioriteit heeft. De gemeente moet zich inspannen om de milieuvergunningen, c.q. omgevingsvergunningen actueel te houden. Ook moet de gemeente de milieuvergunningen adequaat handhaven en erop toezien dat afspraken worden nagekomen. Hierbij past geen cultuur waarbij overtredingen worden gedoogd. Belangrijk is dat er controleerbare regels worden vastgelegd. Het CDA is voor een milieubeleid waarbij de belangen van de ondernemer worden geïntegreerd en waarbij de handhaving als stimulerend voor de bedrijfsvoering wordt ervaren. Voor het CDA mag bij handhaving de menselijke maat niet uit het oog verloren worden. Daarom alleen al is duidelijke en correcte communicatie belangrijk.

O.m. met het oog op de grondstofschaarste bepleit het CDA een gemeentelijk afvalbeleid gebaseerd op hergebruik. Een gescheiden afvalinzameling maakt daarvan onderdeel uit. Ook moet—in de contracten tussen de gemeente en afvalinzamelaars of verwerkers—de duurzame verwerking van afval worden gegarandeerd.

Het CDA bepleit differentiatie van rioolheffingen voor groot- en kleinverbruik. Hierdoor zullen één-persoonshuishoudens en gezinshuishoudens lagere lasten hebben.

SPEERPUNTEN
----

1. Blijvend zorgen voor redelijkheid en correcte communicatie bij handhaving;   2. Aandachtspunten vanuit de schouw dienen direct gecommuniceerd te worden.   3. Afvalverwerking moet gericht zijn op recycling en duurzame verwerking moet gegarandeerd zijn;   4. Differentiatie rioolheffingen voor groot- en kleinverbruik;   5. Bij bepaling tarieven voor het zgn. Milieupark, moet redelijkheid een criterium zijn. Om te voorkomen dat illegaal gestort gaat worden.

8.3 Water

(Afval)waterbeheer behelst onder andere het beheer en onderhoud van rioleringen of het bestrijden van overlast door overtollig hemel- en grondwater. Het CDA vindt dat een goede samenwerking met regiogemeenten en het waterschap daarvoor onontbeerlijk is. Alleen dan kunnen de kosten van het beheer in de hand worden gehouden.

Bij hoogwatermaatregelen moet creatief gewerkt worden aan een evenwicht tussen bescherming tegen water, landschap en behoud landbouwgronden.

SPEERPUNTEN
----

1. Bij hoogwatermaatregelen: evenwicht tussen bescherming, landschap en landbouw.

8.4 Vervoer

In het gemeentelijke vervoerbeleid kent CDA drie speerpunten: verkeersveiligheid, bereikbaarheid, en duurzame vormen van mobiliteit.

Voor een goede bereikbaarheid is goed openbaar vervoer van belang. Het CDA vindt het belangrijk dat vanuit alle kernen kan worden aangesloten op het openbaar vervoer. Voor mensen met een beperking dient het vervoer op een adequate en betaalbare wijze te worden geregeld. Dat heeft alles te maken met maatschappelijk kunnen mee-doen. Daarbij vindt het CDA het redelijk dat doelgroepen gecombineerd worden.

Bovendien moet Bergen via het openbaar vervoer in goed contact staan met de regio, Brabant, en Duitsland (bijv. vliegveld Weeze). Belangrijk hierbij is niet alleen de feitelijke reistijd, maar ook de frequentie van de bussen.

In het kader van de verkeersveiligheid verdraagt de aanleg van het fietspad Siebengewald-Afferden van geen vertraging meer!

De gemeente moet het voorbeeld geven als het gaat om duurzame mobiliteit door met partners over “schoon rijden” een visie te ontwikkelen en die uit te voeren.

SPEERPUNTEN

1. Realisatie het fietspad Siebengewald-Afferden;
2. Combinatie doelgroepen bij gemeentelijk vervoer;
3. Intern en extern openbaar vervoer verbeteren, ook met Duitsland;
4. Openbaar vervoerverbinding met vliegveld Weeze;
5. Openbaar vervoerverbinding met Brabant.
6. Realisatie van een veilige oversteek N 271 i Afferden